

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาค้นคว้าเรื่องลำเตี้ยหัวดอนตาลตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลภาคสนาม แล้วนำมาวิเคราะห์เรียบเรียงตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องลำเตี้ยหัวดอนตาล สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

5.1.1 ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของลำเตี้ยหัวดอนตาล ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

โดยในการ ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของดนตรีของลำเตี้ยหัวดอนตาล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ในด้านต่อไปนี้

- 1.1 การขึ้นต้นของบทเพลง
- 1.2 การบรรเลงซ้ำ
- 1.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง
- 1.4 กลุ่มเสียงที่ใช้

1.1 การขึ้นต้นของบทเพลง

ซึ่งจากการศึกษาลำเตี้ยหัวดอนตาลพบว่า ลำเตี้ยหัวดอนตาลนั้นจะไม่มีกริ่งนำ แต่จะมีการให้เครื่องดนตรีขึ้นใดชิ้นหนึ่ง อาจเป็นพิณ หรือ แคน บรรเลงทำนองในบทเพลงนำขึ้นมา ก่อน สีหอง หรือหนึ่งบรรทัด ขึ้นอยู่กับความพร้อมของนักดนตรี

1.2 การบรรเลงซ้ำ

จากการศึกษาพบว่า การบรรเลงซ้ำในลำเตี้ยหัวดอนตาลนั้น มีดังนี้

1. บรรเลงซ้ำทำนองหลักหรือทำนองร้อง ของฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง จะมีทำนองเดียวกัน สลับกันไปจนจบการแสดง

2. การบรรเลงซ้ำทำนอง เมื่อนำทำนองของลำเตี้ยหัวดอนตาลแต่ละทำนอง เขียนเป็นตารางตัวโน้ตจะพบว่า จะมีการบรรเลงซ้ำทำนอง ดังนี้

นอกจากนี้ ยังพบการบรรเลงซ้ำ ในห้องที่ 5-8 ของบรรทัดที่สาม บรรเลงเหมือนห้องที่ 1-4 ของบรรทัดที่สอง และห้องที่ 1-4 ของบรรทัดที่ สาม บรรเลงเหมือนห้องที่ 5-8 ของบรรทัดที่สอง

1.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

การเคลื่อนที่ของทำนองเพลง เตี้ยหัวดอนตาล นั้น มีลักษณะเป็นรูปฟันปลา และมีการใช้กลุ่มเสียงเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ โดยการเคลื่อนที่ของทำนองนั้น มีเสียงที่ต่ำสุด คือ เสียง ซอลต่ำ และเสียงที่สูงที่สุดคือ เสียง โดสูง

1.4 กลุ่มเสียงที่ใช้

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มเสียงที่ใช้ในลำเตี้ยหัวดอนตาล มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเสียง สูดสะแนน และ ไ้ซ่าย โดยเป็นลายหลักของแคน ซึ่งกลุ่มเสียงนั้นสามารถแสดงได้ ดังนี้

- 1) กลุ่มเสียงสูดสะแนน ประกอบด้วย ซลด_รม
- 2) กลุ่มเสียงไ้ซ่าย ประกอบด้วยเสียง รมฟ _ซล

จากการศึกษากลุ่มเสียงที่พบว่าตรงกับ กลุ่มเสียงที่ใช้ในการบรรเลงในลายหลักของแคนทั่วไป

และ จังหวะกลองที่ใช้ในการบรรเลงลายเตี้ยหัวดอนตาล นั้นพบว่า มีเพียงจังหวะเดียว

5.1.2 บทบาทของลำเตี้ยหัวดอนตาลที่มีต่อชุมชน

1) ให้ความบันเทิง โดยเป็นการแสดงที่มีความสนุกสนานรื่นเริง ช่วยให้ผู้ฟังเกิดความผ่อนคลาย และความเมื่อลำต่าง ๆ

2. การประกอบในงานเทศกาล

การลำเตี้ยหัวดอนตาล สามารถนำไปไปแสดงในงานเทศกาลรื่นเริงต่าง ๆ ได้ทุกเทศกาล โดยมีขั้นตอนรูปแบบการแสดงคล้าย ๆ กัน โดยจะมีการเปลี่ยนเนื้อร้องให้เหมาะสมกับแต่ละงาน โดยลำเตี้ยหัวดอนตาล ได้กลายเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของการแสดงประจำชุมชน หรือท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น

3. เป็นเอกลักษณ์และสื่อสารมวลชน

ในเรื่องของการสื่อสารนั้น ลำเตี้ยหัวดอนตาล จะทำหน้าที่ บอกกล่าวเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกสร้างสรรค์เป็นบทร้อง โดยนำทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ข่าวสารบ้านเมือง เรื่องราวของประเพณี เรื่องราวความเป็นอยู่ อาหารการกิน ประเพณี ฯลฯ ล้วนถูกถ่ายทอดออกมาผ่านบทเพลงสู่ชุมชน บุคคล กลายเป็นเรื่องเล่าสืบต่อมา นับเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ทรงคุณค่าอีกทางหนึ่ง

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ลำเตี้ยหัวดอนตาล” สามารถอภิปรายผล การศึกษาได้ดังนี้

1) เรื่องลักษณะเฉพาะทางดนตรี

เตี้ยหัวดอนตาลเป็นการแสดงพื้นบ้านอีสานชนิดหนึ่ง ซึ่งเล่นแพร่หลายในเขต จ.มุกดาหาร และจังหวัดใกล้เคียง โดยในเรื่องลักษณะเฉพาะทางดนตรี ของเตี้ยหัวดอนตาลนั้น พบว่ามีลักษณะคล้ายกันกับลักษณะของดนตรีและการละเล่นของดนตรีอีสานอื่น ๆ ทั่วไป เช่นดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง พบว่า ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านคือ แคน พิณ กลอง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีหลักของชาวอีสาน และพบได้โดยทั่วไป ตรงกับดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงอื่น ๆ เช่น หมอลำกลอน หมอลำหมู่ หรือลำเพลินของชาวอีสาน

ในด้านทำนองเพลงนั้น พบว่ามีลักษณะสั้น ๆ วนไปมา ซึ่งตรงกับบทเพลงทั่วไปที่เป็นบทเพลงพื้นบ้าน ตรงกับที่สุกัญญา สุขฉายา หรือปราณี วงษ์เทศ ได้ศึกษาและกล่าวไว้ว่า ดนตรีพื้นบ้าน หรือบทเพลงพื้นบ้านโดยทั่วไปจะมีจำนวนเพลงหรือบทร้องที่สั้น ๆ มีลักษณะซ้ำวนไปมา นอกจากนี้ในเรื่องการใช้กลุ่มเสียงและการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง พบว่ามีการใช้กลุ่มเสียงตรงกับทางเพลงของอีสาน คือ แคน ใช้ลายสุดสะแนน และลายไปซ้าย ซึ่งถือเป็นลายหลักของแคน และในเรื่องจังหวะกลองก็มีจังหวะทำนองที่สั้นกระชับ สม่กับเป็นเพลงพื้นบ้าน

ในส่วนเนื้อร้องนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโอกาส ตามยุคสมัย ตามสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งลำเตี้ยหัวดอนตาลก็เป็นไปตามลักษณะดังกล่าว สามารถปรับเปลี่ยนได้โดยสะดวก ตามปฏิภาณ กวี ไหวพริบของผู้ร้อง

2) เรื่องความสัมพันธ์กับชุมชน

ลำเตี้ยหัวดอนตาล เป็นการแสดงพื้นบ้าน ที่มีความสัมพันธ์กับชุมชน ในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้ความบันเทิง และการมีส่วนร่วมในงานเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน และอาจนำไปสู่ถึงอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุภัฏญา สุจฉายา และปราณี วงษ์เทศ

นอกจากนี้ ยังพบว่าลำเตี้ยหัวดอนตาลนั้นมีการใช้ภาษาถิ่น สำเนียงดนตรีที่เป็นพื้นบ้านอย่างแท้จริง จึงทำให้สามารถเข้าไปอยู่ในใจกลางของชุมชน สังคม ได้อย่างลึกซึ้งและแนบแน่น เป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน เป็นตัวแทนของกลุ่มชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีดนตรีพื้นบ้าน ที่ว่า เพลงพื้นบ้านจะมีการใช้ภาษาถิ่นในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการขับร้องและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

โดยลำเตี้ยหัวดอนตาลนี้ จะยังคงมีการแสดง และเป็นตัวแทนของกลุ่มชนได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นสิ่งที่เกิดในชุมชน และตอบสนองต่อความเชื่อ และรับใช้สังคม สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ นอกจากนี้ ยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว อันเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงพื้นบ้าน ดังนั้นผู้ศึกษาเชื่อว่า การลำเตี้ยหัวดอนตาลจะยังคงอยู่กับชาวดอนตาล สืบไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ยังขาดความสมบูรณ์ อีกมาก ซึ่งผู้ศึกษาเห็นควรว่าในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการขยายพื้นที่ในการศึกษาเพื่อให้เห็นภาพที่กว้างขึ้น รวมทั้งอาจมีการศึกษาในจังหวัดที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลในด้านต่าง ๆ และควรมีการศึกษาในเรื่อง เนื้อร้องที่เป็นบทเพลงที่ใช้ขับร้องประกอบ บรรเลง เพื่อทราบถึงทำนองเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของดนตรีพื้นบ้านเพิ่มขึ้นด้วย

นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานการศึกษาในชุมชน ควรเข้าไปมีบทบาทในการช่วยอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ การละเล่นดังกล่าว